

Rannsóknastofa í næringarfræði

Almennt yfirlit og stjórn

Rannsóknastofa í næringarfræði (RÍN) tók til starfa 1997 og starfar frá árinu 2005, samkvæmt samningi milli Landspítala og Háskóla Íslands. Aðstaða er á Landspítala þar sem RÍN deilir aðstöðu með Næringarstofu spítalans að Eiríksgötu 29.

Í árslok 2010 voru starfsmenn RÍN 19. Sex fastir starfsmenn; 3 prófessorar, lektor, fræðimaður og verkefnastjóri auk doktors- og meistaranema og verkefnaráðinnna starfsmanna. Á árinu kom Laufey Steingrimsdóttir prófessor til starfa hjá RÍN.

Í stjórn RÍN sitja Ágústa Guðmundsdóttir prófessor, formaður stjórnar, Pálmi V. Jónsson dósent, Lilja Stefánsdóttir hjúkrunarframkvæmdastjóri og Oddný Gunnarsdóttir ritari stjórnar. Inga Þórsdóttir prófessor er forstöðumaður stofunnar.

Tveir nemendur, sem unnu lokaverkefni sín á RÍN, útskrifuðust með meistaraþróf 2010. Í heildina voru 15 meistara-og doktorsnemar sem unnu að verkefnum á RÍN árið 2010, ásamt nokkrum starfsmönnum í öðrum verkefnum. Að auki voru fjórir sumarstarfsmenn í námsverkefnum og 15 unnu tímabundið við Landskönnun á mataræði.

Rannsóknir

Helstu verkefni Rannsóknastofu í næringarfræði 2010 voru fjórar íhlutandi rannsóknir:

- Rannsókn á áhrifaþáttum fæðuvalds og næringar meðal barna og foreldra sem styrkt er af Evrópusambandinu (ProGreens: Promotion of fruit and vegetable consumption of school children (2008-2010) supported by DG-SANCO). RÍN sér um gagnabankann fyrir öll löndin sem taka þátt í ProGreens. Þetta er viðamikil íhlutandi rannsókn meðal 11 ára skólabarna sem Ása Guðrún Kristjánsdóttir nýdoktor vinnur að.
- Rannsókn á áhrifum af lengd brjóstgæjafar styrkt af bandarískum rannsóknasjóðum og unnið í samstarfi við heilsugæsluna (IceAge: Exclusive breastfeeding for 4 or 6 months. A randomized controlled trial).
- Rannsókn á næringu, hreyfingu aldraðra og vöðvauppbyggingu sem er styrkt af Tækniþróunarsjóði (IceProQuality: Randomized intervention trial conducted in Iceland which investigates the effects of protein quality and quantity in combination with resistance exercise on muscle mass and – strength in elderly people).
- Rannsókn á kerfislíffræðilegum þáttum tengdum næringu og efnaskiptavillu (SYSDIET System biology in controlled dietary interventions and cohort studies -Understanding the health effects of Nordic foods with regard to prevention of metabolic syndrome, obesity, insulin resistance, diabetic T2 and cardiovascular diseases) sem er norrænt öndvegisverkefni á sviði næringarfræði styrkt af NordForsk.

NordForsk styrkir einnig HELGA verkefnið (Nordic Health — Whole grain Food) sem fluttist til RÍN með Laufeyju Steingrimsdóttur. Í samstarfi við Lýðheilsustöð og MAST mun hún einnig hafa yfirumsjón með Landskönnun á mataræði sem hófst haustið 2010, mun verða framhaldið árið 2011 og reiknað er með að ljúki árið 2012.

Önnur áherslusvið stofunnar eru rannsóknir á næringu og vexti snemma á lífsleiðinni, á meðgöngu sem og á næringu og vexti ungbarna, barna og unglunga og áhrif þessara þátta á heilsufar bæði á barnsaldri og síðar á ævinni. Rannsóknir á lífvirkni efna í fæðu svo sem fiski og mysu hafa verið fyrirferðamiklar sömuleiðis rannsóknir á viðbættum efnum og eiturefnum í mat. Rannsóknir á næringu ungra of þungra fullorðinna einstaklinga hafa staðið yfir undanfarin ár en verkefnið er byggt á verkefnisstyrk úr 6. rammaáætlun Evrópusambandsins og tilheyrði áætluninni Seafood Plus.

Rannsóknastofa í næringarfræði stundar einnig rannsóknir á næringarástandi mismunandi sjúklingahópa og undanfarið aðallega á næringarástandi aldraðra sem miðar að því að bæta heilsu aldraðra og auka lífsgæði þeirra. Mikið samstarf er við Landspítala um nauðsynlegt klínískt verkefni og rannsókn á vannæringu sjúkra og hvernig megi meðhöndla hana fyrir mismunandi sjúklingahópa.

Tveimur meistaraverkefnum var lokið árið 2010. Annað fjallaði um ástand járnþúskaþar 9 og 15 ára íslenskra barna og unglínga. Járninntöku og lífaðgengi járnfrá mismunandi máltíðum. Hitt fjallaði um grænmetisneyslu 7-9 ára barna. Áhrif íhlutunar á ávaxta og grænmetisneyslu í skóla og heima.

Fjölmargar niðurstöður rannsóknanna hafa birst í alþjóðlegum ritrýndum fagtímaritum og fræðilegum álitserðum. Auk þess hefur starfsfólk RÍN haldið fjölda fyrirlestra og kynnt veggspjöld á innlendum og alþjóðlegum ráðstefnum og þingum á árinu.

Verðlaun

Forstöðumaður RÍN, Inga Þórsdóttir fékk í desember 2010, heiðursverðlaun úr Verðlaunasjóði Ásu Guðmundsdóttur Wright. Verðlaunin hlaut Inga fyrir framúrskarandi árangur í rannsóknum á sviði næringarfræði sem haft hafa áhrif á fræðslu og forvarnir meðal fjölmargra þjóðfélagshópa.

Samstarf og styrkir

Samstarfsaðilar í rannsóknarstörfum RÍN eru fjölmargir og er virkt samstarf við u.þ.b. 30 alþjóðlegar stofnanir og háskóla og einnig ýmsar stofnanir innanlands. RÍN hlaut á árinu 2010 nokkra minni innlenda styrki en stærstur hluti rannsóknastyrkja RÍN kemur erlendis frá.

Kynningarstarfsemi

RÍN veitir margs konar þjónustu út í samfélagið, bæði hérlendis og erlendis, þar sem sérfræðiþekking og rannsóknarniðurstöður stofunnar eru nauðsynlegar og nýtast til að veita áður óþekktar upplýsingar.

Á heimasíðu RÍN www.rin.hi.is er að finna helstu upplýsingar um stofnunina, allar rannsóknir, allar birtar skýrslur og greinar sem eru tengdar þessum rannsóknum og margt fleira til fróðleiks sem tengt er starfsemi stofnunarinnar.